І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 8. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 14-го СІЧНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 14, 1960 No. 8. VOL. LXVII.

ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА І ОБМЕЖЕННЯ ВИДАТКІВ, ГОЛОВНІ ПЕРЕДВИБОРЧІ ПРОБЛЕМИ В КОНҐРЕСІ

Вашинґтон. — Лідери Республіканської меншости в Палаті Репрезентантів і в Сенаті відбули у вівторок, 12-го січня, в Білому Домі окремі наради з президентом Двайтом Д. Айзенгавером, після яких дали у своїх заявах для преси виразно до зрозуміння, що громадянські права та обмеження бюджетових видатків з метою припинити інфляцію будуть головними проблемами передвиборчих змагань на теперішній сесії Конґресу. Як відомо, республіканці мають в Конґресі меншість і тим самим деократична більшість поносить головну відповідальність за працю та ухвали Конґресу. Саме в цих двох головних справах, в справі громадянських прав і обмеження бюджетових видатків, республіканці плянують змагатись з демократами як в Конґресі, так і в передвиборчій кампанії. Після нарад з Президентом, республіканські лідери сенатор Еверет Дірксен з Іллинойс та конґресмен Чарлз Галлек з Індіяни заявили представникам преси, що вони запевнили Президента, що: 1) Республіканські сенатори і конґресмени „оптимістичні і навіть ентузіястичні" щодо можливостей перемоги їхньої партії в найближчих виборах в листопаді цього року, однаково як щодо вибору республіканського президента, так і республіканських законодавців, хоч і не висловлюють багато надії на можливість здобуття більшости в Конґресі; 2) Вони не бачать причин, чому теперішня сесія Конґресу не могла б закінчитись в червні, щоб в той спосіб дати законодавцям нагоду активної участи в передвиборчій кампанії; 3) Більшість республіканських членів Конґресу, як і деякі демократи рішені піддержати Президента в намаганнях обмежити бюджетові видатки та допомогти йому збалянсувати федеральний бюджет. Республіканські лідери вважають, що безпосередність виборів може багато допомогти з позитивному вирішенні цілого ряду проблем, що стоять перед теперішньою сесією Конґресу.

Політика ЗДА супроти Москви і Пейпінґу не залежна від виборів у цьому році

Вашинґтон. — Шість конґресменів — чотири демократи і два республіканці, — вернувшись з минулорічної довшої подорожі по Европі, склали звідомлення президентові Айзенгаверові, причому вони підкреслили потребу проголошення окремою заявою, що політика Америки супроти Совітів і комуністичного Китаю залишається незмінною, без уваги на хід і вислід президентських виборів осінню цього року. Ці конґресмени прийшли в своїх розмовах з різними европейськими державними мужами до переконання, що в ході виборчої кампанії може виринути в Америці полеміка на закордонно - політичні теми і що така полеміка та різнородні залви президентських кандидатів можуть здеорієнтувати закордон і викликати враження пливкости американської закордонної політики, залежної від вибору такого чи іншого кандидата. Ото ж — за твердженням цієї групи впливових конґресменів — треба проголосити, що ЗДА всеодно, незалежно від виборів, тримаються своїх міжнародних зобов'язань і виконають їх у кожному часі, без уваги на воборчий час і його атмосферу.

През. Айзенгавер вимагає скасування обмежень для процентової ставки від бондів

Вашинґтон. — У спеціяльному зверненні до Конґресу, переданому і Сенатові і Палаті Репрезентантів ще 8 січня ц. р. президент Айзенгавер поставив вимогу скасувати якнайскорше дотеперішні процентові обмеження для урядових бондів, які встановляли щонайвищу їх ставку на 4¼%. Із такою вимогою виступив Президент уже в літку м. р., назвавши існуючі обмеження в цій ділянці перестарілими і незгідними з духом часу. Справу скасування цих обмежень передискутував президент Айзенгавер теж і на першій цьогорічній зустрічі з провідниками республіканської партії у Конґресі, що відбулася у вівторок 12 січня ранком. Обмеження процентової ставки від урядових бондів є — за словами Президента — однією з імперативних вимог сучасної грошової політики уряду. Водночас із пересланням звернення в цій справі до Конґресу президент Айзенгавер доручив секретареві скарбу приготовити і передати Конґресові відповідні леґіслятивні проєкти, на основі яких можна б було скасувати існуючі обмеження щодо процентової ставки для урядових бондів. До цієї пропозиції - вимоги Президента ставляться критично демократичні провідники Конґресу, вважаючи, що ця справа може бути розв'язана тільки у зв'язку з іншими проблемами фінансової політики уряду.

В АМЕРИЦІ

● **Джордж Міні,** президент об'єднаних АФП-КІО, під час свого виступу у Вашинґтоні висловив признання демократичному сенаторові Кеннеді за його ролю в схваленні нового робітничого законодавства і скритикував гостро віце-президента Ніксона за його ставлення до цієї справи.

● **Три колишні губернатори нюйоркського стейту** Гарриман, Полетті і Леман погодилися увійти до спеціяльного комітету, покликаного для розгляду пляну реорганізації губернаторського уряду стейту Ню Йорк.

● **Армія ЗДА** підписала з компанією Вестерн Електрік у Ню Йорку контракт на продовжування дослідів і праць над конструкцією далекосяжної ракети Ніке - Геркулес. Підписано цей контракт на суму $5,816,800 долярів.

● **В полюванні,** влаштованому нюйоркським губернатором Нелсоном Рокефеллером у його посілості Покантіко Гіллс, що почалося дня 11 січня ц. р., і триватиме десять днів, бере участь 75 мисливців. У першому дні полювання вбито 36 оленів.

● **Губернатор Порто Ріко** Луїс Муньоз Марін передав на розгляд місцевій леґіслятурі бюджет Порто Ріко на 1960 рік, який передбачає $313,603,563 по стороні приходів і $307,611,613 у видатках. Цей бюджет є на 28 мільйонів долярів вищий, як був у минулому фіскальному році.

● **На Нюйоркському університеті студіює** під сучасну пору понад 3,000 чужоземних студентів. З початком шкільного року вписалося на студії в цьому університеті 2,561 студент з 84 чужих країн і в другому семестрі має вписатися ще яких 500 студентів. Найбільше студентів походить з Індії — 143 студенти, далі йдуть Філіппіни з 138 студентами, Британська Західня Індія з 132 студентами, націоналістичний Китай із 122, Південна Корея із 101, Ізраїль з 96 і Японія із 81 студентом.

РОМАН САВИЦЬКИЙ, ОСНОВОПОЛОЖНИК УМІ, ВИДАТНИЙ МУЗИК І ПЕДАГОГ ПОМЕР У ФИЛАДЕЛФІЇ

Проф. Роман Савицький

Филаделфія. — У вівторок 12 січня ц. р. тут помер несподівано видатний музичний діяч, піяніст і композитор, один з основників Українського Музичного Інституту в Америці і довголітній директор цього ж Інституту, проф. Роман Савицький. В останньому році проф. Савицький, передавши провід Інституту в молодші руки, зайняв в ньому становище інспектора. Помер проф. Роман Савицький на 53-му році життя, на розрив серця, перевезений до шпиталю після лекції музики. Вчився і працював Покійний у Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові, що його закінчив 1927 р., а потім у Музичній Консерваторії і в Мистецькій Школі у Празі на Чехословаччині, що їх закінчив 1932 р. Після закінчення студій вчителював до 1939 р. у Львові, Стриї і Самборі і працював у Львівській Консерваторії і у Львівському радіо. Виступав з концертами в Зах. Україні, в Польщі, Чехословаччині, в Німеччині, Франції, ЗДА і в Канаді. Переїхавши до ЗДА, став одним із головних організаторів українського музичного життя й основником Українського Музичного Інституту, створеного в 1952 році. Вліті минулого року проф. Р. Савицький відбув ще довшу поїздку до Европи, зустрічаючись із залишеними там українськими музиками та обговорюючи і плянуючи разом з ними дальший розвиток української музики та українського музичного життя у вільному світі. Саме Покійному треба в головній мірі завдячувати вимкове заінтересування українських батьків музичним вихованням нашого доросту, що має великий вплив і на загальне виховання молоді. Саме на ці теми, як і на загальномузичні Покійний опублікував багато статтей і розвідок та рецензій в українській пресі, зокрема в „Свободі". Остання його стаття появилась в календарі „Свободи" на 1960-ий рік. Покійний осиротив дружину Іванну, відому письменницю, та сина Романа молодшого, також відомого уже із своїх виступів надійного піяніста. Ненадійна смерть проф. Романа Савицького це велика втрата не тільки для його родини, але й для українського громадянства та зокрема для української культури. Панахида за спокій душі Покійного буде відправлена в п'ятницю, 15-го січня ввечері в каплиці похоронного заведення Коцюбинського у Филаделфії, а похорон відбудеться в суботу, 16-го січня рано з української католицької катедри при North Franklin Street на цвинтар у Fox Chase.

Джансон залишається далі провідником демократів у сенаті

Вашинґтон. — Сенатор Б. Линдон Джансон, провідник демократичної більшости в Сенаті залишився далі на своєму становищі, перемагаючи спротив ліберальної демократичної фракції проти його провідництва. З пропозицією замінити Джансона новою особистістю виступив демократичний сенатор із Теннесі Алберт Ґор, але ж його внесок був відкинутий п'ятдесять і одними голосом проти 12 голосів, що їх віддали прихильники Гора, демократи ліберального напрямку. Дискусія над пропозицією Ґора і голосування над нею відбулася на засіданні демократичних сенаторів, що проходило за закритими дверми у вівторок дня 12 січня ц. р. Ґор і його прихильники вимагали, щоб провідника більшости в Сенаті позбавити права наменовувати членів до демократичного політичного комітету в Сенаті, як теж збільшення кількости членів цього комітету, щоб цей комітет був справжнім представництвом демократичних сенаторів. Водночас із цим ліберальна фракція вимагала, щоб політичний комітет керував цілою леґіслятивною політикою партії. Намагання усунути Джансона від керівництва демократів у Сенаті виходоло із неґативного ставлення ліберальних кіл демократичної партії до його компромісовости й однією із причин було те, що Джансон є одним із кандидатів до президентської номінації в цьогорічних виборах. Підтримували Гора в його пропозиції здебільша демократи із північних стейтів і заявився за цією пропозицією теж і сенатор Гомфрі.

Українці обрані до міської ради Вінніпеґу

Вінніпеґ. — На інавґураційному зібранні Міської Ради в Вінніпеґу дня 4 січня ц. р. вибрано таких українців до поодиноких комісій на 1960 рік: радний С. Ребчук до комісій: нової ратуші, адміністраційно - загальної, промоції туризму, міського плянування та міської арени; радний П. Парашін до комісій: промоції туризму, загального шпиталя, підміського плянування; проф. Яр. Рудницький до бібліотечної комісії; п. І. Томас до комісії парків і дозвілля. До всіх комісій входить з уряду посадник Степан Дзюба.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Вечір дискусійних доповідей на тему: „Український студент і суспільна праця"** влаштувала в неділю дня 10. січня ц. р., Українська Студентська Громада у Филаделфії. Взяли участь у цьому вечорі не тільки студенти, але і представники старшого громадянства. Виступали з доповідями: Юрій Галущинський, Богдан Гасюк, Зеня Кохановська, Осип Цікало, проф. Юрій Мачук, д-р Богдан Романенчук й інж. Володимир Татомир.

● **Ірина Винницька - Пеленська,** українська письменниця, член Наукового Товариства ім. Шевченка в Австралії й виховна референтка Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), відвідала в перших тижнях січня ц. р., Вінніпеґ і крім зустрічей з проводами і членством місцевих жіночих і товариств виголосила дня 9 січня ц. р., в рямках Академічних Викладів УВАН доповідь на тему: „Наукове й культурне життя українців в Австралії". Цього ж самого дня відбувся її авторський вечір.

● **Четверте (10-те) число „Голосу Комбатанта",** квартальника ОбВУА, вийшло з друку у В-ві „Червона Калина" в Ню Йорку з датою „Осінь-зима 1959". На зміст 32-сторінкового журналу складаються статті і спомини д-ра В. Галана, ген. О. Вишнівського, полк. С. Єфремова, д-ра С. Ріпецького, Юрія Калини, Мирона Дідурика й д-ра О. Утриска, фейлетон Ікера, рецензії М. Кураха, багатий інформаційний матеріял з життя різних комбатантських організацій, хроніка, некрологи і т. д. Журнал ілюстрований світлинами.

ВЛАДИКА МСТИСЛАВ ЗУСТРІЧАВ БАГАТО ТРУДНОЩІВ, АЛЕ НЕ БЕЗНАДІЙНІСТЬ СЕРЕД УКРАЇНСЬКИХ ЕМІҐРАНТІВ В ЕВРОПІ

Багато всіляких труднощів, однак не безнадійність зустрів ВПреосв. Владика Мстислав Скрипник, Архиєпископ Української Православної Церкви в ЗДА, під час своїх 5-тижневих відвідин в Европі з кінцем минулого року, куди він їздив на похорон сл. п. Ольги Петлюри, дружини Головного Отамана Симона Петлюри, рідна сестра якого була матірю Владики. Вже під час побуту Владики в Европі помер у Відні сл. п. генерал Олександер Греків, і Владика взяв участь також в його похороні. Під час свого побуту в Европі, Владика Мстислав відвідав та був гостем українських громад і українських громадських та політичних репрезентацій в Парижі, Карльсруге, Мюнхені, Відні та інших містах, всюди зустрічаючи прислівну українську гостинність і увагу. Своїми враженнями з побуту в Европі поділився Владика з членами Екзекутиви УНСоюзу та Редакції „Свободи", відвідавши їх, разом з всч. о. Омеляном Мициком, в їхніх приміщеннях в Джерзі Си်ті минулого вівтірка, 12-го січня. З найвищим признанням та з великими надіями висловлювався Владика зокрема про „життєву консолідацію" українців в Европі, яка проявляється практично на кожному кроці, хоч назовні могло б виглядати інакше. Не тільки з таких сумних нагод, як похорони видатних і заслужених осіб, але і в інших випадках сходяться представники всіх віровизнань і всіх політичних та громадських угрупувань, що становлять справді одну дружню національну спільноту. Коли мова про щоденне життя українців, деяка їх частина зокрема молодших, включилась в економію країни, в якій живуть та цілком добре дають собі раду. Натомість поважна кількість залишенців, це ті, що не могли скористати з переселення з уваги на їх недуги, каліцтва і подібне, отже й тепер вони терплять багато недостач і браків та потребують і більше ніж заслуговують на постійну допомогу, головно з Америки, і цю допомогу, хочби навіть найменшу, символічну, вони високо цінять. Багато з них уже зрезиґновані і доживають свого віку, а кожний вияв опіки і пам'яти про них має для них і для їхнього почування неоціненну вартість.

У Женеві відновлено знову конференцію про атомові досліди

Женева. — Після Різдвяної перерви відновлено в Женеві в минулий вівторок 12-го січня ц. р. конференцію ЗДА, Англії і Совєтів у справі припинення дальших атомово-водневих штучних вибухів. Ця конференція триває вже близько 15 місяців, бо від 31 жовтня 1958 року і не може скінчитись успішно з уваги на постійний і впертий спротив Совєтів проти належної міжнародної контролі, яка внеможливила б Совєтам переводити атомові вибухи тайком, всупереч підписаному договорові. Остання совєтська опозиція стосується підземних вибухів. Совєти не хочуть брати під увагу американського ствердження, що треба спеціяльних засобів охорони проти потайних підземних вибухів, що їх годі існуючими сейсмографічними апаратами відрізнити від „нормальних" потрясень землі. У вівторок виявилось, що обидві сторони не змінили за минулий святочний відпочинок свого становища. Тому — за твердженням преси — західні держави приготовляють внесення, щоб цілковите припинення всяких ядрових штучних вибухів здійснювати етапами, протягом певного довшого часу. Ще 13 квітня мин. року през. Айзенгавер пропонував, щоб підписати договір тим часом про припинення атомових вибухів в атмосфері, залишаючи справу підземних вибухів на боці, — але Совєти відкинули цю пропозицію.

Аденауер проти будь-яких концесій Совєтам на терені Берліну

Берлін. — Західньо-німецький канцлер Конрад Аденауер прибув до Західнього Берліну і виголосив промову на спеціяльній сесії тамошнього парляменту, виступивши проти тих концесій, що їх західні великодержави запропонували були Совєтам на останній конференції міністрів закордонних справ у Женеві. Аденауер уважає, що ті західні пропозиції більш не існують, бо самі Совєти їх відкинули. Він стоїть на становищі, що кожна зміна нинішнього стану в Західньому Берліні вийде йому на шкоду тому треба зберегти той стан, який не подобається Хрущову. „Ясно, заявив Аденауер, що Совєтам не залежить на тому, щоб поправити ситуацію у Берліні." Він покликався на виразну заяву Хрущова, що „спершу має підпасти під комунізм весь Берлін, а за ним прийде черга на Західню Німеччину", — але Аденауер не сказав, де й коли Хрущов заявив таке. — У Берліні оваційно вітали старого Аденауера. Совєтська аґенція ТАСС негайно натаврувала виступ Аденауера, який буцім-то — за словами ТАСС-а — не хоче допустити до „нормалізації" відносин у Берліні та хоче сторпедувати найближчу конференцію „на вершинах". За західніми коментарями, в англійських і американських керівних колах нема повної згоди на становище Аденауера: мовляв, не можна перекреслювати цілком тих пропозицій, що їх західні держави зробили Совєтам у справі Берліну.

Керівна партія в Індії устійнює політику супроти Китаю

Ню Делі. — Тисячі активних в громадсько-політичному житті Індії громадян з'їхалось до столиці тієї країни на 65-у річну конвенцію керівної політичної Конґресової партії. Безспірним її лідером є прем'єр Джавагарлал Неру, але щороку вибірають нового партійного президента. Останнім президентом була донька Неру, Індіра Ганді, яка зреклась і рішуче відмовилась дальше кандидувати. Її наступником буде прем'єр автономної провінції Андра, Санієва Редді. Конвенція Конґресової партії складається з 4,000 делеґатів. На цьогорічній конвенції, що почалась у вівторок 12-го січня і триватиме круглий день, як щороку важливе місце займатимуть економічні проблеми країни, її новий господарський плян та можливості здійснення його. Але центром загальної уваги будуть цим разом закордонні справи, конкретно — відношення до комуністичного Китаю з уваги на зголошену ним претенсію до 40,000 кв. миль індійської території та частинне поведення збройної аґресії проти Індії. Прем'єр Неру буде обороняти на конвенції своє становище. Передбачують поважні атаки проти його політики, що не рахувалась з комуно-китайською підступністю і постійною загрозою та наче заохотила китайців до аґресії.

ЗДА ПРОПОНУЮТЬ ЕКОНОМІЧНУ ОРГАНІЗАЦІЮ ДЛЯ ЗАХІДНЬОЇ ЕВРОПИ Й ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Париж. — Заступник державного секретаря Даґлес Діллон запропонував на першому пленарному засіданні 13-членної економічної конференції в Парижі, що почалася в минулий вівторок 12-го січня ц. р., щоб західньо-европейські держави тісніше співпрацювали з ЗДА і Канадою однаково у спільній економічній політиці і взаємній торгівлі, як у ділі спільної економічної допомоги для економічно відсталих країн. Виготовлено проєкт двох резолюцій, що їх тепер студіюють різні заінтересовані уряди в Західній Европі і Північній Америці. Одна з тих резолюцій пропонує покликання до життя вузьку Комісію „трьох мудреців", якими були б по одному представникові від 6-членного Спільного господарського ринку та 7-членної Асоціяції европейської вільно торгівлі плюс один „невтральний". Ця Комісія мала б розглянути можливості створення нової економічної організації, яка заступила б теперішню Організацію для европейської економічної кооперації та охоплювала б ЗДА і Канаду, як рівнорядних членів. Тому, що покликання до життя такої нової атлянтійської економічної організації вимагає довгої і дбайливої підготови та не могло б бути завершене перед половиною майбутнього року, то — за другою резолюцією — ЗДА пропонують тим часом створити Комітет з вузького числа найзаможніших західньо-европейських і північно-американських країн для координації дій особливо в ділі несення допомоги відсталим країнам. У теперішній конференції у готелі „Мажестік" в Парижі беруть участь ЗДА, Канада, Англія, Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Данія, Греція, Португалія, Швайцарія, Швеція і Голляндія. В ній бере участь м. ін. економістами голова Европейської економічної спільноти, чи пак популярно званого Спільного господарського ринку, німецький економіст Вальтер Гальштайн. Головною причиною для скликання цієї конференції, був острах, щоб постання двох західньо-европейських економічних організацій не викликало між ними господарської війни чи некорисного для політичної єдности Атлянтійського бльоку господарського суперництва. Про це була мова на західній конференції „на вершинах" у грудні мин. року у Парижі. Усі головні заінтересовані західньо-европейські держави, як Англія, Франція і Західня Німеччина буцім-то — за твердженнями пресових коментаторів — ставляться прихильно до американської посередницької місії та до ідеї покликання до життя одної спільної атлянтійської економічної організації на місце теперішніх двох европейських з ЗДА й Канадою поза ними. Якщо названі дві західньо-европейські господарські організації не перестали б існувати, то нова атлянтійська організація була б координатором їх дій та ґарантувала б їхню співпрацю.

Ладж дораджує помагати економічно відсталим африканським країнам

Об'єднані Нації. — Американський амбасадор при Об'єднаних Націях, Генрі Кебот Ладж, вернувшись з 9-денних відвідин у трьох муринських країнах Африки, відбув у минулий понеділок в будинку Об'єднаних Націй пресову конференцію, на якій палко доручав американському урядові — нести безкорисну допомогу економічно відсталій „чорній" Африці Ладж їздив, як репрезентант президента Айзенгавера на урочисте проголошення державности Камеруну, відвідав Сенеґаль та був врявний на інавґурації президента Ліберії Вільяма Тубмана на 4-ій його каденції. Ладж звернув увагу на велику амбіцію молодих муринських республік наздогнати більш економічно розвинені країни, але водночас їх велику підзорливість, як залишок колоніяльного володіння. Тому всяка поміч, уділювана їм, мусить бути позбавлена будь-яких самолюбних цілей і мусить бути реалізована так, щоб не порушити почуття гідности даних країн.

През. Айзенгавер відвідає три бразилійські міста

Вашинґтон. — Під час своєї подорожі до Південної Америки, що відбудеться в лютому і в березні ц. р. президент Айзенгавер відвідає три бразилійські міста. Першим містом, що в ньому перебуватиме Президент, буде новозасноване місто Бразилія, яке має стати новою бразилійською столицею й офіційне посвячення якого відбудеться в квітні ц. б. Відвідає Президент нову столицю дня 23 лютого ц. р. і звідти переїде до Ріо де Жанейро, де гостюватиме один день. Наприкінці президент Айзенгавер відвідає ще місто Сао Павльо і, повернувшися до Ріо де Жанейро, від'їде дня 26 лютого до Буенос Айрес в Арґентині. Конкуруючи з през. Айзенгавером, совєтський прем'єр Нікіта Хрущов — як повідомляють з Москви — плянує відвідати в той же сам час деякі країни південно - східньої Азії, між ними Бірму і Індонезію і Індію.

У СВІТІ

● **ЗДА боронитимуть Формозу** (Тайвань), але таких острови в її протоці, які тепер належать до адміністрації вільного Китаю — заявив секретар армії Вілбер Брукер на пресовій конференції у столиці Формози Тайпей. Він запевнив, що ЗДА виступлять збройно проти всякої аґресії збоку китайських комуністів, байдуже, чи вона буде звернена проти самої Формози, чи котрогось острова ц названій протоці.

● **Між Ізраїлем і Йорданією** настав знову конфлікт за порушення кордону — цим разом арабська Йорданія заскаржила Ізраїль за незаконний перелет ізраїльських літаків над прикордонним йорданським обширом. Голова мішаної Комісії ОН для справ перемир'я між Ізраїлем і його арабськими сусідами, ген. Карль ван Горн, обіцяв розглянути скаргу та скликати для цієї справи спільне засідання Комісії.

● **До комуністичного північного В'єтнаму** прибула перша група в'єтнамців з Сіяму. Вони втекли були туди під час війни в Індокитаї, але знаходились під комуністичними впливами і були тягарем для Сіяму. Тому сіямський уряд радо погодився на їхню добровільну репатріяцію до північного В'єтнаму. Комуністи прийняли їх покищо з парадою, але їхня дальша доля, очевидно, незавидна.

● **Юґославський диктатор Тіто** надав в роковини комуністичної влади в Юґославії високі відзначення 109 духовникам: православним, католицьким і мусульманським. Але всі вони належали до організацій, що признали над собою суверенність державної комуністичної влади, а не своїх церковних центрів.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Провал компропаганди

Цілих 42 роки комуністичний режим в Совєтському Союзі докладав безупинних і неймовірно наполегливих зусиль не тільки для закріплення свого існування, але й для основної перевихови совєтського суспільства в дусі „будівництва комунізму". Особлива увага в цих зусиллях була звернена на молодь, вільну, мовляв, від пережитків капіталістично - буржуазного минулого, бо вже виховану або й народжену в „щасливу радянську добу". Добивалися цього перевиховання суспільства комуністична влада, репрезентована компартією, не тільки з допомогою адміністративного тиску і репресій, але й загальною, повсякденною тоталітарною пропаґандою, що охоплювала всі ділянки життя, не залишаючи ніже щілини для якихось нових ідей чи впливів.

Всі зусилля і змагання мільйонових мас комуністичних пропаґандистів виявилися після 42 років існування совєтської влади не лише проблематичними, але й цілком безуспішними. Люди залишились людьми, не маючи ніякого бажання ставати комуністичними роботами, задивленими в мариво цілком таки нереальної „побудови комунізму".

Яскравим і красномовним документом тотального провалу тоталітарної комуністичної пропаґанди є постанова Центрального Комітету Комуністичної партії Совєтського Союзу з 10 січня ц. р., що нараховує 7,000 слів і займає повних дві сторінки „Правди".

У постанові стверджується не тільки існування „великих провалів і поважних недоліків" у пропаґандивній роботі серед совєтського населення, та й не тільки факт, що опинилася ця пропаґанда „в глухому куті", але, що найважливіше, засвідчена в ній наявність повної байдужности в цій ділянці серед самих таки совєтських пропаґандистів, армія яких нараховує 8,000,000 осіб, бо стільки ж є членів комуністичних партій в СССР, які теоретично усі повинні бути пропаґандистами. Байдужість і апатія охопили, як виходить із змісту постанови, навіть верхівку компартії, самих її провідників і теоретиків.

Завела комуністична пропаґанда в усіх напрямках. Вона, як це стверджено в постанові, „відірвана від життя", і „надто абстрактна, і механічна", і „квола та недолуга", і „далека до марксо - ленінської теорії" і ще дальша до широких мас населення.

Щоб запобігти цьому основному провалові партійної індоктринації, Центральний Комітет Комуністичної партії Совєтського Союзу накреслив у своїй постанові нову широку програму всесторонньої протидії. Усім партійцям і партійним установам поставлено ряд завдань, які „мусять бути переведені" серед совєтського населення. Усі партійці мусять боротися особливо наполегливо проти політичної байдужности та кожночасних проявів „буржуазного націоналізму", зокрема проти таких типових явищ совєтської дійсности, як бюрократизм, спекуляція, пиятство, хуліганство і т. п., що їх в постанові названо „залишками минулого". Дійова комуністична пропаґанда мусить охоплювати всі ділянки життя, особливо ж індустрію й сільське господарство, і до неї мусять бути залучені всі інтелектуалісти. Велику увагу — сказано у постанові — треба присвятити молоді, щоб викоренити в ній байдужість до „буржуазної ідеології". Така ж увага мусить бути присвячена й пропаґанді серед жінок, „заражених релігійними забобонами". Допоміжними чинниками в цій пропаґанді мають бути всі засоби публічного впливу — курси, доповіді, книжки, преса, радіо, телевізія, фільми і театральні вистави.

Але найбільше натиску в цій постанові ЦК КПСС покладено на боротьбу з підривними впливами й ідеями буржуазного націоналізму, зокрема на конечність безупинного підкреслювання „дружби" поміж окремими національностями в СССР і на виявлювання „перекручень" в їхній історії.

Подібних постанов, як остання з 10 січня ц. р., в історії комуністичного режиму в Совєтському Союзі було багато, так само, як багато було постанов і закликів до скріплювання пропаґандивної роботи і посилювання партійної індоктринації. Закінчувалися всі ці заклики і накази з-правила дальшим поглибленням байдужности й апатії серед совєтського населення, яке вже цілком задубіло й затупіло на компропаґанду „совєтського патріотизму" і на заяложену й забріхану аґітку совєтських „досягнень і успіхів".

Земля і цукор на Кубі

10-го грудня минулого року державний секретар Крістіян Гертер ствердив на пресовій конференції, що американсько - кубинські відносини погіршились. За місяць, що минув від того дня, вони не лиш не покращали, а — навпаки — ще більше погіршились. Наявним доказом цього є протестаційна нота, яку в минулий понеділок американський амбасадор у Гавані передав кубинському урядові в зв'язку з веденою на Кубі аграрною реформою. У тій ноті підкреслюється, що Америка активно підтримувала переведення земельних реформ у різних економічно відсталих країнах і так само зайняла прихильне становище супроти заповіджених новим урядом на Кубі заходів для поліпшення земельних відносин. Проте, цю реформу уряд Кастро проводить цілком на большевицький лад: він вивласнив усю земельну посілість, яка знаходиться в руках чужинців, в тому числі американців, без ніякої попередньої з ними злагоди, сконфіскував разом із землею весь реманент і вручив одним власникам державні бонди, що нібито будуть оплачені за 20 років, а іншим не подав навіть ніякої надії на відшкодування.

Якщо йшло б про великих земельних власників, які експлуатують бідне автохтонне населення, то не було б чого милосердитись над ними. Але ж американці вклали на Кубі кругло один більйон долярів на розбудову цукрових плянтацій. Цукровий промисел дає Кубі 25% всього кубинського прибутку і становить 80% всього кубинського експорту. Водночас найбільшим і майже єдиним імпортером кубинського цукру є саме З'єдинені Держави, які цим цукром виповнюють одну третину всього свого цукрового імпорту. Ціна ж, яку американці платять за кубинський цукор, вища від світово - ринкової і має виразну інтенцію протеґувати кубинську економіку. На цьому тлі викидання американців з їх посілостей на Кубі, при одночасному продовжуванні Фіделем Кастром демагогічного таврування американського „імперіялізму", створює цілком дикий образ. Американська преса одностайно стверджує, що єдина ціль такої політики Кастра — відвернути увагу політично примітивного кубинського народу від невдач його режиму.

Територія Куби має 44,206 кв. миль з населенням, яке не сягає 7 мільйонів душ, себто менша за стейт Ню Йорк і не має й половини його населення. Свідоме й плянове погіршування взаємин Куби з сусіднім американським велетнем потверджує заяви противників Фіделя Кастра, що він є знаряддям в руках міжнародного комунізму.

Латинська Америка, включно з Кубою, потребує земельної реформи, як мало яка інша частина ґльобу. Адже там ще тільки 1½% населення, багатирі, що мають по 15,000 і більше акрів, посідають половину управної землі. Тому принцип земельної реформи на Кубі — максимум 1,000 акрів для кубинського громадянина — здоровий. Але нераз буває, що найкращу ідею загирює її погане переведення.

Любомир О. Ортинський

СТЕПАМИ КАНАДИ

II.

Три години лету „старосвітською" машиною Дакота з Вінніпеґу на північний захід — і перед подорожнім розкривається на безкрайому степу жовта високорівня, а на ній, на висоті понад 2,000 стіп понад рівнем моря — кам'яна панорама: Едмонтон. Цьому місту, що нараховує тепер понад 400 тисяч жителів, ще дуже мало років. Всього 85. В останньому часі, головно після другої світової війни і після відкриття покладів нафти, воно подвоїлось. Едмонтон сьогодні — це тисячі одно- чи двоповерхових домів, кілька церковних бань і веж костелів, широкі вулиці і велика залізо-бетонно-скляна будівля — міська ратуша, діло мейора міста С. Гавриляка, що його він доконав завдяки спритному обмінові канадійських долярів на американські. Власне, на цій корисній виміні він заощадив потрібну для будови суму. Так принаймні інформують автохтони, і нема причин їхню інформацію ставити під сумнів. Як теж і те, що завдяки своїм організаційним здібностям українського роду мейор Гавриляк здобув голоси англо-саксонського сеґменту населення міста, яке тепер змінило своє первісне неґативне наставлення до слов'янського „інтруза", задоволене його урядом, і обіцяє голосувати за нього при наступних виборах. Едмонтон це також родинне місто і терен політичної діяльности кол. федерального посла А. Головача, парляментарного спостерігача при канадійській місії до ОН на 12-ту сесію Генеральної Асамблеї ОН восени 1957 р.

Подібно як у Вінніпеґу, — життя українців в Едмонтоні стабілізоване і сперте на тверду базу: на українську фарму на селі і на кадри, зложені з жителів міста, з українського купця, професіонала і робітника. Є також два центри релігійного життя — український католицький і український православний єпископи, є преса, народні доми, є теж, на жаль, відповідник вінніпеґського „прогресивного" Робітн. Дому — едмонтонський „Український Центр". Очевидно, є ті самі проблеми. Внутрішньо-українські, групові, шкільні тощо. З усіх цих проблем, що деякі з них ідентичні з тими, що їх має Рочестер чи Дітройт, вибираємо одну спеціяльну, яка, хоча в дечому подібна до проблем американських українців, все ж має свій канадійських пах і інші можливості.

І в Канаді, чи навіть в цій степовій українській Канаді, проблема молоді, проблема нової ґенерації і її наставлення до української справи не є такі прості і задовільні, як би могло здаватись або як це часто чути на американському східньому побережжі: мовляв, українська молодь в Канаді, о, це щось цілком інше, "там — Україна". Отже, таке ідеалізування невірне. Молода канадійська ґенерація українського походження бере дуже малу участь в організованому українському громадському і політичному житті! Ще коли йде про церковний відтинок, там ще її найбільше можна знайти. Але на доповідях, у громадській та політичній роботі її мало, дуже мало. І, якщо не хочемо дурити себе зовнішністю, слід ближче поцікавитись цією проблемою і застановитись над можливостями розв'язок.

Саме в Едмонтоні автор цих рядків мав нагоду в розмовах з людьми українського роду третьої ґенерації дещо наблизитися до цієї проблеми. Отже, люди цієї ґенерації, а чи ті з них, які ще свідомі свого національного походження і які мають добру волю дати свій вклад — говорячи штампом — в українську справу, не завжди, як самі заявляють, знають, що їм треба робити, яким конкретним змістом виповнити своє життя, щоб остатися льояльними до своєї канадійської батьківщини і свого українського походження. Самого фолкльористично - етнографічного вияву їм замало, а в деяких випадках вони вже не можуть в ньому брати участи. Їм теж тяжко або й неможливо віддати себе цілковито українському політичному життю. Так, вони спорадично помагають різним українським акціям, які здебільша проводять „новоприбулі" (термін розтягається на еміґрацію після другої світової війни). Але цього замало, щоб виповнити зміст свого громадського і політичного життя як повноправний канадієць. З другого боку, і зокрема в останньому часі, під впливом таких фактів, як участь українців в урядовому кабінеті в Оттаві, українські посли й сенатори і взагалі зріст значення української справи, вони все більше усвідомлюють свої можливості, а деякі з них починають шукати і знаходять для себе своєрідну філософію життя. Наскільки можна було схопити з інформацій тих, що зже довше мають змогу спостерігати українсько-канадійську дійсність, ця „філософія" зводиться до вимоги повної і явної активізації в канадійському житті як канадійців українського походження — складової частини Канади; дії, спертої на почутті співласництва в минулому, сучасному й майбутньому Канади, а не на статусі закаптуреного під зміненим прізвищем суб'єкта, що примазується до тої чи до іншої кляміки. Як казав авторові цих рядків молодий канадійський діяч, прадід якого еміґрував зі „старого краю" і який має поважну позицію в канадійському житті, є добрим канадійським патріотом, а заразом добре володіє українською мовою і бере до серця українську справу: — „Нам, нашій ґенерації треба насамперед виполоти рештки комплексу меншевартости, стати повновартісними громадянами і, як канадійські громадяни, маючи на увазі інтереси нашої держави, помагати українській справі."

Було б невірним, коли б ми твердили, що такі міркування вже сформувалися в течію і зреалізувались. На жаль, цього ще нема. Цей процес щойно кристалізується, ще є аж надто часті випадки виявлення почуття меншевартости, розгублення і загублення, ще не рідкі навіть вияви бездушної і безслідної асиміляції і тонення в чужому морі. Але нарльовується й вище згадана „філософія", як внутрішня потреба людей, що хочуть знайти симбіозу між інтересами Канади і своїм українським відчуттям. І вже не на базі шараварів і сантиментальної пісні, а як наслідок холодного розумування, як наслідок самопошани до свого етнічного походження і свого вкладу в розбудову Канади.

З Совєтської Преси

„ВНУТРІШНІЙ ЕМІГРАНТ"

Незвичайний випадок мав недавно місце в с. Циркунах на Харківщині. Грицько Сикаленко в червні місяці 1941 року рішуче не хотів іти до червоної армії і сховався в прибудівку біля батьківської хати, де просидів 18 років. Про нього, — пишуть „Ізвєстія" з 4 січня, — часто згадували колишні друзі й сусіди, вважаючи, що він згинув за „родіну" в останній війні. І щоразу в таких випадках мати гірко плакала. Ніхто, крім неї, брата й діда, не знав, що той, кого вона оплакувала, ховається в тому ж селі. Так жив він 18 років, харчуючись з материних рук. Ні світла, ні свіжого повітря — один страх. Якось уночі він крадькома вийшов на подвір'я і, глянувши на дахи хат, з жахом кинувся назад у схованку: високо над дахами стояли якісь тонкі хрести. Лише згодом довідався він, що то — радіоантени. Тепер Грицькові Сикаленкові 37 років, і він рішився віддатися совєтським властям на розправу. „Ізвєстія" потішають читачів, що „по закону за свій злочин перед батьківщиною — дезерцію — він уже не підлягає судові". Хто його знає, як там воно буде з Грицьком . . .

ЖОВТА ПРОПАСНИЦЯ

Жовта смуга на совєтському авті — знак, що це машина державна, спеціяльного призначення. Київська „Радянська Україна" непокоїться, що останнім часом авт із жовтими смугами розвелося сила-силенна. Просто якась пошесть поширилася серед совєтських автомобілів. Ось, — пише кореспондент цієї газети, — з Дніпропетровська до Запоріжжя вертається „Побєда" з жовтою смугою. Дорожній інспектор зупиняє її на контролю. І міт про спеціяльне державне призначення відразу ж розвіюється: в авті сидить весела компанія, що вибралась на чолі з секретарем партійного комітету на полювання. В другій державній машині з жовтою смугою інспектор виявив підхмеленого лікаря місцевої лікарні, який їхав на побачення до своєї любки. В третій, що належала відділу культури облвиконкому, шофер Іванченко віз додому п'ять мішків картоплі. Жовта пропасниця набирає загрозливих розмірів. Совєтські люди, які не мають власних авт, стараються зарадити собі в полагоджуванні особистих справ з поміччю державних автомобілів.

ЗА ВИПРОБУВАНИМ ЗРАЗКОМ

У московській „Правді" з 1 січня вміщено листа корейського репатріянта Кім Кван Суля, який декілька днів тому повернувся з Японії на „родіну" — до Північної Кореї. У листі до редакції пише він за відомим зразком берлінського Комітету за возвращеніє: „Цей рік назавжди залишиться в моїй пам'яті. Разом із дружиною і дітьми я, нарешті, повернувся на батьківщину — у вільну державу корейського народу. Мені бракує слів, щоб висловити свою радість. Як і всім репатріянтам, мені вже забезпечено мешкання і працю Віднині про мене й мою родину дбає народна влада".

Бракує фантазії совєтським репатріяторам . . .

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО МАСАКРУ УКРАЇНЦІВ У ЛЬВОВІ В 1941 Р.

У числі „Свободи" з 8-го січня я вичитала статтю про справу масового вбивства в'язнів в кінці червня 1941 року у Львові, що її тепер большевики намагаються скинути на бонського міністра д-ра Оберлендера, а то й на ті українські (!!) частини, при німецькій армії, що вступили були тоді до Львова.

Як дружина одного із замордованих тоді в'язнів, ред. Михайла Струтинського, я хочу заявити до цієї справи таке:

В часі вступлення до Львова німецької армії всі львівські в'язниці вже були виповнені помордованими в'язнями; згадаю головні з них: т. зв. Бриґітки (5,000 в'язнів), корпуси Замарстинівського Гарнізону (число мені невідоме, однак треба їх нараховувати на тисячі у тій величезній в'язниці), тюрма НКВД на Лонцького (де знайдено ще до приходу німців гори жорстоко помучених тіл, число мені не відоме) та в'язниця на вул. Яховича, перехідна, де перебував мій чоловік (з усіх 900 в'язнів 80 бракоробів та деяких поляків випущено, решту помордовано).

Все те ствердили родини в'язнів, коли на їхнє домагання німці відкрили в'язниці, при них же.

У в'язниці на Яховича ми знайшли обезлюднені камери, з горами речей, що ми їх в'язням раз на місяць передавали. Льохи були переповнені повбиваними в'язнями, вже у стані розкладу. У дворі, на загородженому місці, де в'язні відбували свої прогулянки, були насипані дві величезні, якнебудь землею прикриті, могили — з них стирчали то тут, то там лікті й ноги. Тіла були у такому розкладі, що на всьому терені в'язниці панував жахливий сопух. На всі наші домагання розкопати могили німці відповідали: „Зойхе, зойхе ґефар!" — і дали наказ залити все вапном і зацементувати.

Відходячи, большевики підпалили з усіх боків в'язницю св. Бриґіти (Бриґітки), так, що цілий тиждень потім виносили звідтіля спеціяльні німцями зорганізовані бриґади звуглені тіла, що їх поховано на Янівському цвинтарі.

Все сказане тут я можу завжди ствердити під присягою.

Марія Струтинська

ПРО МИТРОПОЛИТА ЙОСИФА СЛІПОГО

У „Свободі" з 29 грудня п. Ленцик, оповідаючи про Митрополита Йосифа Сліпого, між іншим пише: „Якийсь час мав перебувати в домі для старців сторожем в Красноярському краю."

Яко в'язень — „зека" в одному з сибірських таборів 1945 - 48 рр., можу дещо розказати про долю Митрополита Сліпого, Архиєпископа Чарнецького і Візитатора Вергуна.

На східньо - сибірській залізниці лежить маленьке містечко Маріїнськ (Кемеровська область), за 350 км. від Новосибірська і 1,200 км. від Красноярська. У тому містечку знаходиться Сиблаг — Управління сибірських лагерів, який безпосередньо підлягає ГУЛАГ'ові — Головному Управлінню лагерів у Москві. Симлаг — центр управляв відділами таборів і кожний відділ мав 3 — 4 лагпунктів. Загалом, як казали, працювало в них 250,000 „зека" - рабів. В одному з тих лагпунктів (відділ Актібес) у березні 1945 р. я почав відбувати свій 8-літній речинець, яким мене „обдарував" московський воєнний трибунал по статті 48 пункт 10. .У серпні 1945 р. біля нашого табору, що числив до 3,000 рабів, чоловіків і жінок, остановився тягаровий поїзд, з якого почали вивладовувати 500 рабів, з них 90% українців із Західньої України. Бриґада Лихачева, до якої я належав, не вийшла на роботу, бо мусіла опорожнити один з бараків, обвести його кільчастим дротом і перевести дезинфекцію. В цьому бараку мали ті нещасні, виснажені з дороги люди відбути 14-денну карантину.

За 14 днів до бриґади, де я працював, приділили Антона Стефанишина з Дрогобича, чоловіка з високою освітою, і Збудовського, якого я знав ще з Надвірної (урядовець каси хворих). І ось Стефанишин сказав мені, що в одному товаровому вагоні, в ешелоні, в якому він їхав, везли самих священиків, між ними були Митрополит Йосиф Сліпий, єпископ Чарнецький і єпископ - візитатор Вергун. Їх усіх залишили на збірному (ліпше кажучи, сортувальному) пункті в Маріїнську.

У 1946 році я, Стефанишин і Збудовський опинилися на 4-му лагпункті. Стефанишин діставав з дому добрі посилки і чудом опинився на роботі в канцелярії. Його безпосереднім начальником був колишній в'язень, управитель продуктового складу Мироненко. Як вільна людина, Мироненко роз'їжджав у службових справах по лагпунктах. І ось він розказав Стефанишинові, що Візитатор Вергун знаходиться в розподільчому пункті в Маріїнську де працює в бриґаді, а Митрополит Йосиф і єпископ Чарнецький знаходяться в таборі Боїми (7 км від Маріївки). Той табір був знаний між „зека", як табір для „доходяг", тобто таких в'язнів, яких лікарська комісія списала як нездібних до праці, приміром, хворих на туберкульозу, серцеві недуги, дуже старих. Кожний начальник табору старався позбутися „дармоїдів", бо за пляном такий хворий числився, як „роботяга", і начальник мусів виказуватися його роботою.

У квітні 1948 р. бувших польських громадян, поляків та жидів, зібрали на збірному пункті Маріїнськ, щоб відіслати до Польщі. Там я познайомився з одним жидом із Лодзі на ім'я Андерсман. Він два роки був у таборі Боїми. Я його питав, чи бачив він там Митрополита Йосифа і єпископа Чарнецького. Він сказав, що в березні того ж року їх вивезли десь у незнане місце. Митрополит, оповідав він мені, був нічним сторожем у тому таки бараку, де він, Андерсман, жив. У Маріїнську я довідався, що Візитатора Вергуна також вивезли.

Йосиф Щварц

ПРО „КВІН МЕРІ"

У „Свободі" ще в серпні м. р. була надрукована цікава кореспонденція п. Дм. Микитюка з подорожі на пароплаві „Квін Мері".

Звичайно, за такі кореспонденції треба тільки дякувати, бо вони приносять читачам свіжі враження.

На жаль, автор помилково подав деякі технічні дані.

Наприклад: „корабель має довжину 1,019 сяжнів (фітів), а вага 81,237 тисяч тон. електричні стації витворюють 9.100 квт, а всіх електричних моторів корабель має 520, які продукують енергію 3,500 кінських сил, і тому „Квін Мері" може робити 30 вузлів, або 37 миль на годину" . . .

Отже, поперше: корабель має 1.019 стіп (футів) а не саженів (сяжнів), бо якби таке число саженів він мав, то його довжина становила б майже два кілометри. Якщо його електрівні витворюють 9.100квт, тоді це дає кругло 12.000 кінських сил, а не 3,500, як у автора. Подруге, корабельні ґвинти-пропелери у „Квін Мері" урухомлюється паровими турбінами, а не електричними моторами, і 3.500 кінськими силами годі погнати цей велетень із швидкістю 30 вузлів. Насправді турбіни цього корабля дають 200,000 кінських сил.

Морські милі, або вузли не переводяться на звичайні суходільні милі. Різниця між вузлом і суходільною милею 800 стіп, обчисляють їх різними способами. Не можна по воді зміряти віддаль, яку корабель проплив, а можна міряти швидкість, з якою повертається „корд та лоґ", для того уживаний.

Всі великі пароплави мають парові турбіни, які використовують до 95% витраченого палива.

І останнє: корабель „Квін Мері" має посмність, не вагу 81,237 тонн, а тоннами міряється кількість води, яку корабель витискує своєю вагою. А це залежить знов таки від того, в якім морі чи океані він знаходиться, бо питома вага води неоднакова. Очевидно, в тексті автора слово „тисяч" — зайве.

І. Світ

А. Заплітний

КОМЕНТАР ДО 14 ТОЧОК ПРЕЗИДЕНТА ВІЛСОНА

(2)

„2. Галичина. Західня Галичина є очевидно польська. Східня Галичина в переважаючій кількості українська або руська (ruthenian) і ніяким правом не належить до Польщі".

„Кромі цього є ще декілька соток тисяч українців вздовж північної та північно-східної границі Мадярщини і в частинах Буковини, які належали до Австрії".

Ця точка має таке [illegible] в словах президента: „ЗДА є, очевидно, за програму національного об'єднання та незалежности, за охорону національних меншин та за вільний доступ до Адрійського та Чорного морів".

У 13 точці, цілком переробленій додано такий уступ: „На Сході Польща не може дістати території, на якій переважає литовське та українське населення".

„Принцип, за яким мають бути встановлені кордони, мінімально — [illegible] „безспірно польське населення". Це означає, що намічена границя має спиратися на безсторонньому переписі населення".

Перед дипломатією ЗДА стояло ще друге, далеко трудніше завдання намовити европейські держави, щоб вони також офіційно визнали 14 точок як свої воєнні цілі та як основу для мирових переговорів. Хоч ці держави широко користувалися ними в пропаґанді проти центральних держав, вони ніколи не трактували їх поважно. Навпаки, ці точки, як „доктринерські видумки американського президента", були їм не милі, „бо відбирали від них плоди їхньої перемоги". Тому пропозиція ЗДА в цій справі зустрілася з рішучим спротивом Англії, Франції та Італії. Англія, крім цього, боялася за свою геґемонію на океанах, Франція хотіла поділу Німеччини на кілька незалежних держав, а Італія побоювалась, що вона за 9-ою точкою дістане від Австрії менше, як обіцяли їй у таємному договорі союзники. Полковник К. Є. Гавс мусів зробити рішучий крок, бо пропозиція Німеччини вже облетіла світ. Відкинути її ніяк не було можна, а прийняття її, коли европейські держави не визнавали 14 точок, загрожувало великими та необчислимими ускладненнями, в кожному разі великим обниженням поваги президента та престижу ЗДА.

Полк. Є. Гавс заявив представникам цих трьох держав, що, при їхній відмовній поставі, президент ЗДА мусітиме звернутися до Конґресу із запитом, чи Північно-американська республіка має дальше вести війну з Німеччиною та її союзниками, тоді як центральні держави згідні прийняти всі нею висунені вимоги. Ця заява заскочила европейських прем'єрів. Вони відразу відчули, що американський Конґрес зможе заявитися за сепаратним миром з Німеччиною, а вони, без моральної та матеріяльної допомоги від ЗДА, самі ні вести війни, ні її виграти не можуть.

По горячкових нарадах між собою та з полковником Є. Гавсом, прем'єри Англії, Франції та Італії підписали 4-го листопада 1818 року меморандум, адресований до президента Вільсона, в якому в імені своїх країн визнали 14 точок з додатками й змінами, обов'язковими для себе, і прийняли їх як основу до мирових договорів.

Щоби не дразнити амбіції европейських державних мужів та не приніжувати престижу їхніх держав, все це відбулося без розголосу ,але про зміст нових точок добре знала вся антантська дипломатія і преса.

Цей досвід з европейськими політиками, з їхньою нехіттю в'язати себе чимнебудь в переговорах привів полк. Є. Гавса до думки про негайне скликання мирової конференції та ухвалення нею прелімінарних мирових постанов ,якими мали стати змінені точки президента Вілсона. По цьому мирова конференція мала відрочитися на неозначений час, щоб уряди та різні комісії устійнили дрібніші справи та способи проведення в життя прелімінарних мирових постанов. Так само границі мали бути проведені в простій лінії — з тим, що по розгляді льокальних потреб заінтересовані уряди мають узгіднити реальний кордон або предложити свої внески ще раз скликаній мировій конференції для остаточного затвердження.

Полк. Гавс був переконаний, що скорий, хоч прелімінарний, мир вкаже кожному його місце та його обов'язки. Він дасть змогу всім почати нормальну працю над відбудовою народного господарства, забезпечить валюти переможених народів від нищівної інфляції та господарських потрясень, які завжди творили пригожий ґрунт для таких суспільних рухів як комунізм. Ясним було також, що поки німці сидять в окопах, поки західні держави не опанувала свідомість їхньої перемоги і бажання воєнної здобичі та помсти — є більші шанси на укладення миру, можливого для виконання по стороні переможених держав, ніж тоді, коли розгоряться пристрасті та замовкне голос здорового розуму.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMMITTE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Жалібна Академія з приводу смерти Степана Бандери в Дітройті

29-го листопада 1959 відбулася в Дітройті Жалобна Академія, для вшанування сл. п. Степана Бандери, Провідника ОУН. Українська дітройська громада зорганізовано і зі зворушливою святковістю та жалібною достойністю віддала пошану і поклін Великому Синові України.

Громадський Комітет, заініційований Організаціями Визвольного Фронту, відповідальний за цю Академію, зумів досягнути своєї мети і включити до організації і переведення Академії найкращі мистецькі і організаційні сили Дітройту. До урочисто-жалібного піднесення самої Академії спричинились всі її співчинники, а саме декорація сцени, зміст, переведення самої програми Академії і урочисто - жалобна постава публіки.

Сцена з портретом Ст. Бандери, роботи відомого мистця Е. Козака — посередині, з золотим тризубом над портретом, відповідним підвищенням з червоно-чорним прикриттям під портретом та олеандрами по боках, творили одну гармонійну цілість.

Програма складалася з двох частин, настроєво - символічного акту і мистецької частини. По відкритті куртини прапороносці внесли на сцену український національний прапор, прапор ОУН, прапори обох Осередків СУМА, Пласту і Братства Дивізійників, Оркестра СУМА ім. Київ під дир. д-ра Б. Кушніра відограла американський і український гимни, та жалобний апель. В часі апелю прапороносці схилили прапори, а всі приявні склонили голови перед Духом Покійника. е був незабутній момент і він був кульмінаційною точкою цілої Академії.

Оркестра відограла щось в роді верблів. Увійшло на залю сім трійок, а саме від близьких співробітників Покійного, від Пласту. СУМА, комбатантів (УСС, УПА і Дивізійників), Організацій Визвольного Фронту та українського громадянства Дітройту і зложили перед Портретом квіти. Вправді тільки по одній квітці, але в цьому власне настроєва символіка Академії. В часі цих актів публіка в тиші стояла. Всіх опонував жалібно - урочистий настрій.

По цих актах розпочалася програма Академії, яку відкрив М. Дужий — голова Громадського Комітету. По відкритті Хор ООЧСУ „Сурма" під дир. д-ра Б. Кушніра відспівав „Ой Морозе, Морозеньку" і „Ой на горі жито". Виступ хору був вдалий, а його оригінальна уставка — посередині фортепіян, а по боках групи хористів і без видимого дириґування, а тільки при акомпаніяменті — викликала ефектовність. Головну промову виголосив В. Щербій. Промова повна глибоких думок. Щербій доказав, що в 25 хвилинах можна виголосити добру промову. По промові, п. Марта Тарнавська виконала „Похоронний Марш" Л. Бевена і „Балляду" Ас Дур Ф. Шопена. В. Барнич відрецитував вірш поета Б. Нижанківського „На смерть Ст. Бандери", спеціяльно ним на цю Академію написаний. Відповідного музичного кольориту надав Академії виступ капелі Бандуристок СУМА ім. П. Орлика під дир. П. Потапенка, яка відограла народню пісню „Тебе нема" і „Марш молоді" — слова Б. Нижанківського в музичній обробці П. Потапенка. Рецитація укладу Е Козака, що її виконало п'ять членів Юного СУМА обох Осередків була завершенням програми. Піснею „Не пора не пора" — закінчено Академію, що відбулася в Українськім Народнім Домі. при участі 1000 осіб.

М. Д.

Ню Гейвен в пошану Степанові Бандері

Університетське місто Ню Гейвен, де пишається Єйль університет, на якім 1773 р. студіював великий американський патріот Нейфен Гейл, який бувши засуджений на смерть за революційну діяльність на користь Америки, перед своєю стратою 1776 р., сказав такі знамениті слова — „Я лише жалую, що маю тільки одне життя до страчення для моєї Батьківщини". Ті слова можна застосувати й до чергової жертви червоної Москви, до сл. п. Степана Бандери, голови Проводу Закордонних Частин ОУН, пам'ять якого вшанував в Ню Гейвені Жалібний Громадський Комітет Організацій, скликаний з ініціятиви місцевого Відділу ООЧСУ. Його очолив представник комбатантів і 8 листопада 1959 р., в приміщенні авдиторії церкви св. Михаїла, відбуто Жалібну Академію, присвячену пам'яті Ст. Бандери.

В обох церквах дві неділі під ряд відбуто Панахиди за спокій його душі. Повідомленням в „Свободі", летючками й згадкою в англійській пресі „Ню Гейвен Реджістер" належно її розреклямовано. При набитій залі почато Жалібну Академію відіграванням американського національного гимну. Відкриття її доконав голова Жалібного Комітету чотар Михайло Панкевич, а вступне слово виголосив заслужений комбатант д-р Константин Матвієнко. Ліда Хома із Рідної Школи ім. Митрополита Шептицького гарно продеклямувала вірш Леоніда Полтави „На смерть Бандері", а „Похоронний марш" Шопена відограла на фортепіяні пластунка розвідчиця Зірка Снігурович. Про життьовий шлях Ст. Бандери говорив мгр. Евген Лозинський, голова тов. б. українських політичних в'язнів у ЗДА, а п-ні Василька Шраменко по мистецьки відрецитувала Ол. Лубської „Степанові Бандері" та уривок із О. Тарнавського „Молитва за Поляглих". Спомин зі зустрічей зі Степаном Бандерою виголосив скульптор УПА Михайло Черешньовський. Відозву ЗЧ ОУН із приводу смерти провідника відчитав п. Михайло Лісевич, а закриття доконав чотар Михайло Панкевич. Закінчено Жалібну Академію співом українського національ. гимну.

На ту Академію прибув з Вашингтону конгресмен Роберт Джаймо, якого представив присутнім мгр. Ів. Телюк, комісар міста Ню Гейвену. Конгресмен Джаймо, складаючи співчуття українській нації з її черговою втратою в боротьбі за державність, заявив, що ворог вбив тіло, але дух Ст. Бандери буде жити серед української нації і завзивати до дальшої боротьби України з її віковічним ворогом, червоною Москвою. Під час Академії влаштовано виставку преси із приводу смерти Ст. Бандери. На двох обширних столах понад 75 газет і журналів, українських і чужомовних, вказували на розголос болючої втрати для України Ст. Бандери. Комітет видав відповідні програми.

Дохід в сумі 117 долярів призначено на Фонд ім. Ст. Бандери. Слід зазначити, що місцевий Відділ ООЧСУ ч. 27, на своїх членських сходинах, присвячених пам'яті Ст. Бандери, зібрав раніше 78 долярів на фонд ім. Ст. Бандери.

Д-р О. С.

Д-р Ол. Соколишин

Остання дорога д-ра Олександра Вельничука

Буковинська Громада у вільному світі, зазнала болючої втрати, бо 12 листопада 1959 р., в Брукліні перестало битися серце буковинського патріота, оборонця української Вижниччини перед румунськими загарбниками адвоката д-ра Олександра Вельничука.

Прийшов він на світ 64 роки тому в гуцульській родині Шипота Камерального, Сторожинського повіту. Гірська природа, чудова симфонія карпатських водограїв та шум смерек, вкарбували в душу молодого юнака любов до Буковинської України, яку в пізніших роках обороняв перед окупантом румуном. Середню освіту здобув у Вижниці та Чернівцях, де почав правничі студії на Черновецькім університеті, а кінчав на Віденськім. Закінчив їх ступнем доктора правничих наук й став адвокатом у Вижниці, де був аж до другої світової війни.

Під час Україннських Визвольних Змагань він став командантом гарматнього відділу УГА. З приходом румунів на Буковину, як адвокат бореться за права української нації. Виборов Український Народний Дім у Вижниці для українців, та став провідником всього українського культурного життя Вижниччини. Ще в студентських часах був активним членом Українського Академічного Козацтва „Запорожжя", яке в 1961 р. мало б відзначити своє 50-ліття. В „Запоріжжю" тішився належною повагою й авторитетом, все служив порадою молодим студентам та мав ряд своїх улюблених побратимів по цілій Буковині й Румунії.

Після приходу большевиків був заарештований, чудом спасся й виемігрував на Захід 1940 р. Після другої світової війни в Мюнхені викладав на університеті УНРРА, став доцентом УВЕШ та писав курси з виклевого права для студентів. Переїхавши до ЗДА, внаслідок фізичної праці захворів на серцеву недугу, але далі працював. Вірші почав писати ще 12-літнім юнаком, він випустив навіть окрему свою збірку під назвою „Чорні фалі", що знайшла прихильну оцінку. Його малюнки типів народньої ноші Буковинської України також знайшли належну оцінку компетентних чинників.

Похорон відбувся в Ню Йорку. Панахиду й похоронні обряди відправляли о. прот. мітрат Ткачук та о. прот. мітрат Іванюк з Української Автокефальної Св. Троїцької Церкви в Ню Йорку. Поховано його на цвинтарі Оливяної Гори в Брукліні, недалеко другого „Запорожця" Вол. Костинюка, померлого раніше. Над свіжою могилою прощали його від Буковинської Громади суддя д-р І. Новосівський, від Акад. Козацтва „Запорожжя" юнак „Запоріжжя" проф. Філярет Лукіянович, а від УВЕШ д-р Косенко. В церкві прощав Покійного о. прот. мітрат Іванюк.

Хай ця згадка буде грудкою землі від „Запорожжя", бо не поховано його з тою традицією, де над свіжою могилою вдаряла жалобна стійка похоронно-жалібну „кварту" із своїми шаблями. Тільки малиново біло-золота лента при вінку, нагадала невеликому гуртові „Запоріжців" про ті ще недавні традиції.

Вічна Йому Пам'ять!

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 12.

А. М. Кисіль, Джемейка Пл.	$ 10.00	о. А. Бабюк, Торонто	2.00
М. Бойчук, Филаделфія	10.00	М. Новак, Кліфтон	2.00
Д-р Н. Менцега, Нюкамерстави	10.00	С. Петик, Филаделфія	2.00
Д-р М. Сатурський, Нюкамретави	10.00	С. Перун, Ню Брітайн	2.00
Я. Волошин, Ню Йорк	5.00	Н. Коцан, Джансон Сіті	2.00
Д-р М. Логаза, Сиракюз	5.00	А. Шаран, Джерзі Сіті	2.00
Г. Зарицький, Вудбайн	5.00	І. Заблоцький, Дітройт	2.00
В. М. Бодикевич, Торонто	5.00	М. Церковняк, Шикаго	2.00
С. Іванків, Лос Анджелес	5.00	А. Беднарчик, Менчестер	2.00
Ю. Сх, Гартфорд	4.00	Д-р А. Марітчак, Гемтремк	2.00
М. Кончак, Дітройт	4.00	З. Стефанів, Нюарк	1.10
З. Грачук, Ню Йорк	4.00	І. Дольний, Джансон сіті	1.00
І. Панчук, Батл Крік	3.70	І. Бараник, „	1.00
М. Бойко, Белчертави	3.00	Д. Стрілецький, Монтреал	1.00
Д-р С. Ворох, Асторія	3.00	П. Шарланко, Трентон	1.00
І. Ментинський, Питсбург	3.00	Г. Степанек, Клівленд	1.00
о. Н. Притуляк, Пасейк	3.00	Ю. Горощко, Вестфілд	1.00
І. Стець, Тускаравас	3.00	Н. Древецький, Трой	1.00
о. І. Покотиленко, Шикаго	3.00	І. Долгий, Парма	1.00
М. Токар, Рачестер	3.00	Д. Мозіль, Клівленд	1.00
Г. Голубець, Парма	3.00	В. Бучацький, Клівленд	1.00
Н. Гуменич, Бруклин	3.00	К. Тутка, Тейлор	1.00
П. Мартинюк, Бріджпорт	2.50	Ю. Ванцук, Джерзі Сіті	1.00
М. Шибінський, Ембрідж	2.00	В. Литвинка „	1.00
В. Билов, Бінґгемптон	2.00	М. Савчук, Нантікок	1.00
І. Шестак, Росфорд	2.00	І. Клюс, Струтерс	1.00
Т. Королишин, Ансонія	2.00	С. Канука, Трентон	1.00
Н. Гарбер, Филаделфія	2.00	В. Бугель, Арнолд	1.00
І. Скіртиянський, Вудгевен	2.00	М. Василишин, Атлас	1.00
М. Кушнір, Филаделфія	2.00	Е. Селеман, Ню Брітейн	1.00
Т. Л., 76 Відділ Ню Йок	2.00	П. Мачужак, Елсворт	1.00
П. Соловський, Джамейка	2.00	М. Капітула, Арнолд	1.00
Е. Волошин, Фаррел	2.00	Д. Малецький, Ню Провіденс	1.00
Д. Радисвський, Міннеаполіс	2.00	П. Архетко, Рачестер	1.00
Р. Батицький, Салем	2.00	І. Сороковський, Ст. Петерсбург	1.00
Н. Ткачук, Шикаго	2.00	П. Евазен, Клівленд	1.00
В. Ярош, Джерзі Сіті	2.00	І. Гузиляк, Обурн	1.00
І. Шабатура, Ню Йорк	2.00	А. Колісник, Вунсакет,	1.00
Н. Вінчар, Кальвертон	2.00	К. Юськів, Елмайра	1.00
С. Бурий, Салем	2.00	Н. Осадча-Яната, Н. Йорк	1.00
І. Єдлійнський, Вейн	2.00	В. Лещин, Овіго	1.00
О. Шмокапюк, Сиракюз	2.00	Н. Кузьмак, Клівленд	1.00
І. Колодницька, Міннеаполіс	2.00	Т. Тещук, Филаделфія	1.00
І. Гайдукевич, Флінт	2.00	С. Бачинський, Скрентон	1.00
В. Вовчук, Ботерліт	2.00	М. Трутко, І. Шикаго	1.00
Д. Іващук, Ст. Луїс	2.00	В. Боднарський, В. Істон	1.00
О. Бережницький, Боффало	2.00	М. Шафранський, Міннеаполіс	1.00
М. Дутчак, Скрентон	2.00	Х. Марценюк, Шикаго	1.00
М. Баран, Торонто	2.00	Я. Німилович, Мессі	1.00
Я. Претика, Фар Ракавей	2.00	А. Шуст, Бріджпорт	1.00
Т. Коваль, Рачестер	2.00	М. Юркевич, Ірвінгтон	1.00
Я. Оленський, Сомервіл	2.00	М. Шаран, Гемтремк	1.00
А. Клим, Лімінгтон	2.00	Ф. Савчук, Наягра Фолс	1.00
Н. Корчак, Деррі	2.00	Разом	$ 237.30
К. Сороктей, Рачестер	2.00	Раніше проголошено	$ 3,063.05
		Разом	$ 3,300.35

БАТЬКИ! ЗВ'ЯЖІТЬ ЗАМОЛОДУ ВАШИХ ДІТЕЙ З НАЙСТАРШОЮ, НАЙБІЛЬШОЮ Й НАЙБАГАТШОЮ УКРАЇНСЬКОЮ НАЦІОНАЛЬНОЮ УСТАНОВОЮ ПОЗА МЕЖАМИ БАТЬКІВЩИНИ, ЯКОЮ Є УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ, ЩОБ ЗАПЕВНИТИ ЇЇ КРАЩУ БУДУЧНІСТЬ, А НАШІЙ ГРОМАДІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ НОВОГО СВІДОМОГО ЧЛЕНА!

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США
ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ УВАН У США
Доповідь
Проф. ІГОРЯ І. ШЕВЧЕНКА
„Реакція візантійських Інтелектуалів на занепад їхньої держави (XIV—XV ст.)"
Конференція відбудеться в суботу 16-го січня 1960 року, о 5-ій год. дня в приміщенні Академії.
(11½ В. 26-та вул., Н. Й.)
Управа УВАН у США

В Неділю, 17-го Січня 1960 р.
В УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ КАТЕДРІ СВ. ВОЛОДИМИРА В НЮ ЙОРКУ
(160-170 Захід — 82 вул. в Нью Йорку)
АРХИЄРЕЙСЬКУ СЛУЖБУ БОЖУ
відправить
ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІШИЙ
АРХИЄПИСКОП МСТИСЛАВ
ПОЧАТОК о 10:30 ГОД. РАНКУ
ТІЄЇ Ж НЕДІЛІ, ПІСЛЯ ВЕЧІРНІ, яку відслужить ВЛАДИКА АРХИЄПИСКОП МСТИСЛАВ
О 6 ГОД. ВЕЧОРА, В ЗАЛІ КАТЕДРИ
(та сама адреса)
—відбудеться—
КОНЦЕРТ КОЛЯДОК І ЩЕДРІВОК
у виконанні
КАТЕДРАЛЬНОГО ХОРУ СВ. ВОЛОДИМИРА
Під дириґентурою Проф. В. ЗАВІТНЕВИЧА
В КОНЦЕРТІ беруть участь співаки-артисти:
Г. ШЕРЕЙ, М. КОВРИН-КОКОЛЬСЬКА, Протодиякон П. ПУШКАРЕНКО; молоді таланти: Л. ЗАМ'ЯТА, А. НОВИЦЬКА, І. ЗАМ'ЯТИЙ, Ю. ФЕДОРІВ і Є. МЕЛЬНИЧЕНКО.
Фортепіяновий супровід — Проф. М. ШТЕМБЕР.
ПОЧАТОК КОНЦЕРТУ — 7:30 ГОД. ВЕЧОРА.
Вступ — 1 дол. Подробиці в програмах.
Настоятель—Протопресвітер Л. ВЕСОЛОВСЬКИЙ
Голова Парафіяльного Уряду — П. ГОРОДНЯК

✝

Рідним, Друзям і Знайомим подаю болюче сумну вістку, що дня 8-го січня 1960 р., в лікарні в Честері, заснула в Бозі, після важкої недуги, прийнявши Найсвятіші Тайни

МОЯ НАЙДОРОЖЧА ДРУЖИНА,

Пракседа з Погрібних ПОВХ

народж. 1901 р. у Вербівцях, коло Городенки, Зах. Україна, членка Виділу Союзу Українок в Станиславові, тиха та ревна робітниця в національній та громадсько-суспільній ділянках.

Панахида була відслужена 11-го січня 1960 р., в похоронному домі п. Каневського в Честері, Па.

Похорон — 12-січня 1960 р., з української католицької церкви св. Духа в Честері, на український католицький цвинтар у Факс-Чейсі.

Горем прибиті:

ІВАН ПОВХ — муж
НАТАЛКА, ІВАН ДЕНИСЮКИ — сестра з мужем, Караґанда-Казахстан
ГАЛЯ, ПЕТРО БАЦИ — сестра з мужем — Польща
ДОЦЯ, МИКОЛА ГОЛИНСЬКІ — сестра з мужем — Зах. Україна
ЮЛІЯ, ВАСИЛЬ МИКИТА — братова з мужем
ЛЮБОМИР, МАРІЯ МИКИТА — сестрінок з дружиною

1323 Baltimore Pike, Springfield, Pa.

Українська Вільна Академія Наук у ЗДА влаштовує Пленарну Конференцію УВАН у ЗДА з доповіддю проф. Ігоря І. Шевченка п. н. „Реакція візантійських інтелектуалів на занепад їхньої держави (XIV—XV ст.)". Конференція відбудеться в суботу 16-го січня 1960 р., о 5-ій год. дня в приміщенні Академії (11½ В. 26 вул. Н. Й.).
Управа УВАН у ЗДА

Українська Вільна Академія Наук у ЗДА влаштовує Наукове Засідання Секції Античної Історії УВАН у ЗДА з доповідями проф. Андрія С. Коцевалова: п. н. „Кімерійці в географічно-етнологічному насвітленні" і д-ра Олександра М. Домбровського: „Кімерійці в книзі Генезис, в асірійських написах і в Геродота". Засідання відбудеться в неділю 17-го січня 1960 р., о 5-ій год. 30 хв. дня в приміщенні Академії (11½ В. 26 вул., Н. Й.).

Кубинські газети критикують ЗДА за їхній протест в справі конфіскат

Гавана (Куба). — Провідний кубинський часопис „Ля Революсіон", що є півофіційним органом уряду Фіделя Кастра, як теж інші кубинські часописи виступили з гострою критикою ноти, якою уряд ЗДА запротестував проти безправних конфіскат власности американських громадян на Кубі. В редакційних статтях кубинських часописів американська нота названа „образливою" для Куби і кубинців і стверджено, що тому теж кубинський уряд мусів її відкинути. В різних місцевостях Куби далі відбуваються арешти „контрреволюціонерів" і суди над ними. В Сантіяґо де Куба ув'язнено востаннє 9 чоловіків і 6 жінок, обвинувачених у „контрреволюційній діяльності". Згідно з повідомленням з Куби, між ув'язненими мають бути теж і родичі майора Педра Діяза Ланза, колишнього шефа революційних кубинських летунських збройних сил, що порвав із Кастром і живе тепер у Маямі у ЗДА.

● Департамент здоров'я в Ню Йорку стверджує, що 1959 році число народжених дітей становило 169,960, найбільше в останніх 12-ох роках, а між ними було надмірно багато трійнят і четвернят. Трійнят було 31 (в 1938 році тільки 15!), а два рази народилися були четверната, а від 1956 року не було народин четвернят в тому місті.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Річні Загальні Збори членів Братства св. Юрія, Відділ 239 відбудуться в суботу дня 16-го січня 1960 з таким порядком нарад: 1) Відкриття зборів і вибір предсідника. 2) Відчитання і прийняття протоколу з останніх загальних зборів. 3) Звідомлення Управи (предсідника, місто-предсідника і секретаря. 4) Дискусія над звітами і уділення абсолюторії уступаючій Управі. 5) Вибір нової Управи. 6) Внески і запити і закриття зборів. Збори відбудуться в год. 4-ій по пол. Якщо в означенім часі не явиться відповідне число членів, тоді збори відбудуться в год. 5-ій з важністю ухвал без уваги на скількість приявних на зборах членів. Секретар буде урядувати від год. 3-тої по пол. — Д-р В. Галан, предс., М. Ковальчук, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во. „Дністер" Відділ 430, повідомляє членів, що **Річні Збори** відбудуться в неділю, дня 17-го січня 1960, в Укр. Клюбі при 847 Н. Фреклин вул., о год 12-ій в полудне. Просимо повноправних членів прибути на ці збори, вислухати звітів Управи та висловити свої побажання і заваги, які є необхідні для добра членів і цілої нашої організації. Якщо в означеному часі не явиться потрібна кількість членів, то збори відбудуться о одну годину пізніше, без огляду на кількість присутніх членів. Перед зборами побиратимемо вкладки, та розділимо календарі „Свободи" на 1960 рік. — Управа Відділу: Р. Дяків, О. Бакай, Р. Книш.

БОСТОН, Масс. — Бр. ім. Митроп. Андрія Шептицького, Відділ 307, повідомляє членів, що **Річні Збори** відбудуться в неділю 17-го січня 1960, в парохільному домі при 146 Форест Гілл, Джамейка Плейн, сейчас по відправі. Проситься всіх членів прибути на збори й вислухати звіту урядників та вибрати управу на 1960 рік. — Т. Юськів, предс., Н. Гапій, касир, І. Чопик, секр.

БАЛТІМОР, Меріленд. — Тов. ім. І. Франка, Відділ 337, повідомляє членів, що **Річні Збори** відбудуться в неділю 17. січня, о год. 11.30 перед пол., в церковній залі, при 524 С. Волф Стр. Проситься всіх членів, щоб прибули на означений час, вислухати звіти та вибрати нову Управу на 1960 р. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Тов. ім. Ів. Франка, Відділ 83, повідомляє членев, що Місячні Збори відбудуться в неділю 17-го січня 1960, о год. 1-ій по полуд., при 847 Френклін Стр., в Укр. Горож. Клюбі. Проситься всіх річних платників прибути на ці збори та вплатити належні вкладки. Довгуючі члени обов'язково повинні вирівнати свої залеглості. Члени, які не можуть прибути на збори, проситься вкладки пересилати до секретаря. — Р. Карбівник, предс., С. Чорномаз, касир, С. Гавриш, секр.

САВТПОРТ, Конн. — Тов. ім. Т. Шевченка, Відділ 84, повідомляє членів, що перші Місячні Збори відбудуться в неділю 17-го січня 1960, о год. 4-ій по пол., в залі УНДому під ч. 279 Кінґс Драйв. На порядку: вибір нового уряду на 1960 рік. На зборах можна набути календарі „Свободи" на 1960 рік. — І. Махно, предс., М. Гудзік, кас., П. Дудко, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Річні і Місячні Збори Тов. Запорожська Січ, Відділ 342, відбудуться в неділю 17-го січня 1960 р., о год. 2-ій по пол., в шкільній кімнаті під церквою св. Димитрія. Довгуючих членів просимо обов'язково вирівнати залеглі вкладки. Всіх членів також проситься подати точні адреси. — Уряд.

МАГОНОЙ СИТІ, Па. — Тов. Запорожська Січ, Відділ 305, повідомляє членів, що Збори відбудуться в неділю 17. січня 1960, о год. 11-ій перед пол., по другій Службі Божій. Порядок: звіт управи за 1959 рік. Зголошуйте нових кандидатів в члени УНС. На зборах буде можна дістати календарі „Свободи" на 1960 рік. — М. Гентош, секр.

СЛИКВІЛ, Па. — Відділ 126, повідомляє членів, що **Місячні і Річні Збори** відбудуться в неділю 17. січня 1960 р., о годині 2-ій по пол., в церковній залі. Просимо всіх членів і членкинь прибути на означений час. На порядку: звіт урядників за 1959 рік, вибір нового уряду на 1960 рік і інші важні справи до полагодження. Довгуючі члени обовязково повинні вирівнати свої залеглості. — І. Павлечко, предс., Г. Дидів, секр. і касир.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Управа Тов. „Любов", Відділ 370, повідомляє членів і членькинь, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 17-го січня 1960 р., о год. 11:45 перед пол., при школі св. Арх. Михаїла, 569 Джордж Ст. Проситься всіх членів явитись на перших зборах нового 1960 р. Також проситься Контрольну Комісію перевірити діловодство за 1959 рік. Повідомляється також, що на Річних Зборах, які відбулись 22-го грудня 1959 р., вибрано Управу в слідуючому складі: К. Стасюк, предс., Р. Голубович, касир, В. Гіна, секр., члени Контрольної Ком.: К. Марущак, М. Сампара і Н. Хабінець. Збори нашого т-ва відбуватимуться у третю неділю (по першім) в місяці. Маємо календарі УНС і члени можуть їх закупити на зборах. Лишаються чеки дівідендові ще з місяця травня 1959, просимо їх відобрати. Треба нам установити плян праці на 1960 рік, тому проситься всіх членів прибути на ці збори.

ТАВНТОВН, Масс. — Тов. ім. Т. Шевченка, Відділ 122, повідомляє членів і членкинь, що **Річні Збори** відбудуться в неділю 17-го січня 1960 р., о годині 1-ій по пол., в Тов. Домі, 14 Майпел Евню. На порядку: звіт уряду за 1959 рік і вибір нового уряду на 1960 рік. На цих зборах буде приявний гол. радний УНС, п. М. Давискиба. Кожний член обов'язково повинен прибути на збори і вислухати організаційну промову гол. радного. Проситься теж приєднувати нових членів до УНС. — Управа.

ГЕМСТЕД, Л. Ай. — Тов. „Запорізька Січ", Відділ 327, повідомляє членів, що **Річні Збори** відбудуться в неділю 17. січня 1960 р., о год. 3-ій по пол., в церковній залі при Фронт Ст. в Гемстеді. На зборах буде присутній організатор УНСоюзу, п. мґр. Іван Скочиляс. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до вирішення. — В. Шпачинський, голова, А. Копистянський фін. секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Високошановних наших Клієнтів, українські Установи і Організації, які мають заборгування у „СВОБОДІ" з титулу своїх оголошень, просимо ВИРІВНЯТИ свої зобов'язання — найдалі до 15-го СІЧНЯ 1960 року.

Просимо взяти під ласкаву увагу, що наше Видавництво не всилі уділювати кредиту за оголошення.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

Увага! ПАССЕЙК і ОКОЛИЦЯ! Увага!

Товариство ім. Тараса Шевченка
42-ий Відділ УНСоюзу
в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.
повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ
— відбудуться —
в неділю, 17-го січня 1960 року
в приміщенні
при 237 Говп Евеню — в ПАССЕЙКУ.

У Зборах візьме участь
ЯРОСЛАВ ПАДОХ,
гол. секретар Українського Народного Союзу,

щоб підкреслити заслуги нашого Відділу, який здобув перше місце в ювілейній кампанії за збільшенням союзового членства поміж всіми Відділами стейту Ню Джерзі.

Взиваємо все Членство Відділу взяти участь у цих радісних Зборах та щиро запрошуємо всі сусідні Відділи УНСоюзу та все місцеве Громадянство до участи в них.

ПОЧАТОК — в год. 2:00 по пол.

◉

Після Зборів Відділу — відбудеться в тім самім приміщенні

НАРАДА
ПРЕДСТАВНИКІВ ВІДДІЛІВ ОКРУГИ

в справі утворення постійного Окружного Комітету Відділів УНСоюзу пассейської округи.

В порозумінні з Головною Канцелярією УНСоюзу запрошуємо до участи в цій нараді Урядовців та конвенційних Делеґатів Відділів УНСоюзу з Пассейку, Кліфтону, Патерсону, Магва, Виппані і Грейт Медовс.

За Управу 42-го Відділу УНСоюзу:
Петро Головачук, секр. Володимир Новацький, предс.

● РІЗНЕ ●

ПОШУКУЮ
ДИМИТРІЯ ЄФИМОВИЧА КОВАЛЕНКА, урodж. 1901 р. Жив — Козачий табор, Горностовський район, Херсонська область. Пошукує за ним один з його братів. Хто знавби про нього або він сам — прошу писати на адресу сестри брата жінки:
Mrs. BRONE BERZANSKIS
12111 Sorrento St.
Detroit 27, Mich.

Юрій Берnацький пошукує **АНДРІЯ ДРАГАНА І ЧЕРЕПАХУ,** які були з ним в таборі Wilhelmruhr в Німеччині. Хто має які відомості про них, або вони самі, прошу ласкаво зголоситися на слідуючу адресу:
G. BERNACKI
304 Malaga Road, Box 49
Oshawa, Ontario, Canada

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

BUY U. S. SAVINGS BONDS

ТАРЗАН, ч. 4388. Пропонує допомогу.

— Коли я запитав білу людину про напад Краки, — казав Молю, — вона назвала мене брехуном ... і наказала віддати мене в жертву!

— Чекайте тут і не розпачайте! — відповів Тарзан. — Зроблю все, що зможу, щоб допомогти вашим людям!

Мавполюд вирішив мандрувати до Лейк Шору. Він сів до тубільчого човна, бо був цікавий викрити таємницю „чорних плит".